

BESLUIT (GBVB) 2019/1672 VAN DE RAAD**van 4 oktober 2019****inzake een optreden van de Europese Unie ter ondersteuning van het verificatie- en inspectiemechanisme van de Verenigde Naties in Jemen**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 28, lid 1,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 27 december 2017 stelde het Bureau van de Verenigde Naties voor projectdiensten (UNOPS) voor de activiteiten van het verificatie- en inspectiemechanisme van de Verenigde Naties (UNVIM) gedurende nog een jaar, tot en met maart 2019, te versterken en uit te breiden, met name door meer vaart te zetten achter het goedkeuringsproces voor commerciële vracht en door het vermogen van het UNVIM om extra personeel en middelen in te zetten in de betrokken havens, te vergroten.
- (2) Op 3 april 2017 en 25 juni 2018 heeft de Raad conclusies aangenomen waarin hij het belang van doeltreffende en tijdige verwerking voor de commerciële scheepvaart in de havens van de Rode Zee, met inbegrip van het verschepen van brandstof, benadrukte, en zijn onverkorte steun uitsprak voor de voortzetting van het UNVIM en voor de volledige en onbelemmerde uitvoering van zijn mandaat. Voorts heeft de Raad in deze conclusies aangegeven dat hij een versterking van het UNVIM zou overwegen.
- (3) Op basis van een verzoek van het UNVIM heeft de Raad op 18 september 2018 Besluit (GBVB) 2018/1249 van de Raad ⁽¹⁾ vastgesteld. De technische uitvoering van Besluit (GBVB) 2018/1249 werd toevertrouwd aan het UNOPS en was bedoeld om het UNVIM in staat te stellen zijn taken inzake toezicht en inspectie overeenkomstig Resolutie 2216 van de VN-Veiligheidsraad van 14 april 2015 te blijven vervullen.
- (4) Op 13 december 2018 ondertekenden de partijen die betrokken zijn bij het conflict in Jemen de overeenkomst van Stockholm, waarvan de bepalingen werden bekrachtigd door de resoluties 2451 en 2452 van de VN-Veiligheidsraad van respectievelijk 21 december 2018 en 16 januari 2019. De Raad heeft op 18 februari 2019 conclusies aangenomen waarin hij zich verheugde over de goedkeuring van de overeenkomst van Stockholm en over de unanieme goedkeuring van de resoluties 2451 en 2452 van de VN-Veiligheidsraad. De Raad herhaalde zijn oproep aan alle partijen om de levering van handelsgoederen, waaronder brandstof, te vergemakkelijken, en herinnerde eraan dat de werking van de haven van Hodeidah, samen met die van Salif en Ras Issa, van het grootste belang is voor het overleven van miljoenen Jemenieten. De Raad hernieuwde zijn steun voor het UNVIM teneinde te kunnen waarborgen dat handelsgoederen Jemen kunnen blijven binnenkomen, in volledige naleving van alle desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad.
- (5) Op 24 juni 2019 deed het UNVIM aan de donoren een tweede voorstel voor uitgebreide operaties, met name in verband met de uitvoering van de overeenkomst van Stockholm. Het voorstel had betrekking op de uitbreiding van UNVIM-operaties van oktober 2019 tot en met september 2020.
- (6) De Unie moet haar steun voor UNVIM hernieuwen voor de uitvoering van zijn mandaat.
- (7) Het toezicht op de correcte uitvoering van de financiële bijdrage van de Unie moet worden opgedragen aan de Commissie,

⁽¹⁾ Besluit (GBVB) 2018/1249 van de Raad betreffende een optreden van de Europese Unie ter ondersteuning van het VN-verificatie- en inspectiemechanisme voor Jemen (PB L 235 van 19.9.2018, blz. 14).

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De Unie hernieuwt haar steun aan het UNVIM voor de uitvoering van zijn mandaat zoals bepaald in de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad, met name de resoluties 2216 (2015), 2451 (2018) en 2452 (2019). Die steun heeft als algemene doelstellingen het bijdragen tot het herstel van het onbelemmerde vrije verkeer van handelsgoederen naar Jemen door middel van een transparant en doeltreffend goedkeuringsproces voor commerciële vracht voor Jemenitische havens die niet onder de controle van de regering van Jemen staan, en de versterking van de rol van het UNVIM bij het uitvoeren van de bepalingen van de overeenkomst van Stockholm.

2. De specifieke doelstellingen van dit project zijn:

- verhogen van de aanvoer van commerciële ladingen naar Jemen door het goedkeuringsproces voor commerciële vracht verder te versnellen en het vertrouwen van de scheepvaartmaatschappijen in de toegankelijkheid van de havens van Hodeidah, Salif en Ras Issa, ingeval die havens voor commerciële scheepvaart worden opengesteld, te herstellen;
- verbeteren van de capaciteit van het UNVIM om in de havens van Hodeidah, Salif en Ras Issa te opereren, zoals bepaald in de overeenkomst van Stockholm en de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad.

3. De Unie draagt met dit besluit bij aan de kosten die verband houden met de versterking van het UNVIM, waardoor tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van de Jemenitische bevolking, als onderdeel van een bredere humanitaire strategie.

In de bijlage staat een nadere omschrijving van de activiteiten in het kader van het project.

Artikel 2

1. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (de "hoge vertegenwoordiger") is belast met de uitvoering van dit besluit.

2. De technische uitvoering van de in artikel 1 bedoelde activiteiten wordt toevertrouwd aan het UNOPS. Het UNOPS voert deze taak uit onder verantwoordelijkheid van de hoge vertegenwoordiger. Daartoe treft de hoge vertegenwoordiger de nodige regelingen met het UNOPS.

Artikel 3

1. Het financieel referentiebedrag voor de uitvoering van het in artikel 1, bedoelde project bedraagt 4 458 333 EUR.

2. Voor het beheer van de uitgaven die worden gefinancierd uit het in lid 1 genoemde bedrag, gelden de procedures en voorschriften die van toepassing zijn op de begroting van de Unie.

3. De Commissie ziet erop toe dat de in lid 1 bedoelde uitgaven correct worden beheerd. Daartoe sluit zij een bijdrageovereenkomst met het UNOPS. In de bijdrageovereenkomst wordt bepaald dat het UNOPS er zorg voor moet dragen dat de bijdrage van de Unie zichtbaar is.

4. De Commissie stelt alles in het werk om de in lid 3 bedoelde bijdrageovereenkomst zo spoedig mogelijk na de vaststelling van dit besluit te sluiten. Zij stelt de Raad in kennis van eventuele moeilijkheden in dat verband, en van de datum van sluiting van de bijdrageovereenkomst.

Artikel 4

1. De hoge vertegenwoordiger brengt verslag uit aan de Raad over de uitvoering van dit besluit op basis van regelmatige verslagen die door het UNVIM worden opgesteld, onder meer verslagen over de maandelijkse vergaderingen van de UNVIM-stuurgroep. Die verslagen vormen de basis voor een evaluatie door de Raad.

2. De Commissie brengt aan de Raad verslag uit over de financiële aspecten van de uitvoering van het in artikel 1 bedoelde project.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld.

Dit besluit is van toepassing vanaf 1 oktober 2019.

Dit besluit verstrijkt twaalf maanden na de datum van sluiting van de in artikel 3, lid 3, bedoelde bijdrageovereenkomst tussen de Commissie en het UNOPS.

Gedaan te Straatsburg, 4 oktober 2019.

Voor de Raad
De voorzitter
K. MIKKONEN

BIJLAGE

1. Achtergrond

De oorlog in Jemen heeft de grootste humanitaire crisis in de wereld veroorzaakt. Meer dan 24 miljoen mensen zijn afhankelijk van een of andere vorm van steun en het aantal Jemenieten dat acuut in voedselonzekerheid verkeert, is voortdurend gestegen. De VN voeden momenteel meer dan 10 miljoen mensen per maand in hun grootste operatie ooit. De internationale gemeenschap werd in 2019 verzocht om voor 4,2 miljard USD aan humanitaire hulp bij te dragen, de grootste oproep om hulp ter wereld.

In dit verband is het essentieel dat handelsgoederen het land blijven binnenkomen. De VN heeft de partijen die bij het conflict betrokken zijn, voortdurend opgeroepen ervoor te zorgen dat handelsgoederen, met inbegrip van brandstof, ongehinderd Jemen kunnen binnenkomen. De start van het verificatie- en inspectiemechanisme van de Verenigde Naties (UNVIM) in 2016 was bedoeld om deze stroom te vergemakkelijken en de economie van het land in overeenstemming met Resolutie 2216 (2015) van de VN-Veiligheidsraad nieuw leven in te blazen.

Het UNVIM heeft zijn belangrijkste operationele basis in Djibouti ingericht met vier inspecteurs, vier explosieverspeurhondenteams, 13 leidinggevende/technische personeelsleden en tot zeven gedetacheerde personeelsleden uit het Verenigd Koninkrijk. Het UNVIM is nu ook aanwezig in Djedda (twee monitors), de haven van King Abdullah (aanwervingsprocedure voor twee monitors loopt) en Hodeidah (vijf monitors, van wie reeds drie zijn aangeworven). Het UNVIM is gebruikt om de betrekkingen tussen de VN (het Bureau van de Verenigde Naties voor projectdiensten (United Nations Office for Project Services - UNOPS)) en de coalitie onder leiding van Saudi-Arabië, alsmede met de regering van Jemen te bevorderen. In de loop van het project zijn verschillende ontmoetingen met scheepvaartmaatschappijen georganiseerd om het vertrouwen en de voorspelbaarheid voor de handel met Jemen te vergroten.

De Unie heeft besloten het UNVIM te steunen door op 18 september 2018 Besluit (GBVB) 2018/1249 van de Raad goed te keuren. Dit na herhaalde oproepen van de Unie die het belang van een doeltreffende en tijdige verwerking van de commerciële scheepvaart benadrukte. Door het UNVIM te steunen door middel van een op artikel 28 VEU gebaseerd EU-stabiliseringsoptreden kon de Unie de maandelijkse vergaderingen van het stuurcomité van het UNVIM bijwonen, waarin ook de Jemenitische regering en de door Saudi-Arabië geleide coalitie vertegenwoordigd zijn, en kon met de door Saudi-Arabië geleide coalitie en de Jemenitische regering een werkrelatie tot stand worden gebracht; tevens kon de EU de coördinatie met andere donoren (met name het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten) verder uitbouwen en haar zichtbaarheid wat betreft haar steun voor het door de VN geleide proces in Jemen vergroten.

De bij het conflict betrokken partijen hebben op 13 december 2018, onder auspiciën van de VN, de overeenkomst van Stockholm ondertekend. Zij stemden in met een leidende rol van de VN bij het ondersteunen van de Yemen Red Sea Ports Corporation bij het beheer en de inspecties van de havens van Hodeidah, Salif en Ras Issa, met onder meer een uitgebreide UNVIM-monitoring in die havens. Het UNVIM blijft derhalve een essentieel onderdeel van het plan van de speciale VN-gezant om de bepalingen van de overeenkomst van Stockholm uit te voeren.

Vooruitgang op dit gebied is volgens het bureau van de speciale gezant van de VN essentieel alvorens tot politiek overleg tussen de partijen over te gaan. Het UNVIM is begonnen met het inzetten van monitors in de haven van Hodeidah op 25 februari 2019 en heeft met het havenbestuur gesprekken gevoerd over het opzetten van de activiteiten van het UNVIM. Bij deze gesprekken werd ook de VN-missie ter ondersteuning van de Hodeidah-overeenkomst (UNMHA) betrokken. Het UNVIM heeft nu behoefte aan verdere steun voor zijn activiteiten en voor zijn inzet in de havens van de Rode Zee.

2. Inspectie- en verificatieproces van het UNVIM

Momenteel zijn de operationele standaardprocedures van het UNVIM van toepassing op: i) alle vaartuigen van meer dan honderd ton met als bestemming de Jemenitische havens die niet onder controle van de regering van Jemen staan, en op alle vaartuigen die door in Jemen gevestigde handelsbedrijven of overheidsinstanties gekochte handelsgoederen vervoeren die bestemd zijn voor verkoop in Jemen, en ii) bilaterale bijstand van de lidstaten van de VN die niet via een agentschap, fonds of programma van de VN of een erkende internationale humanitaire organisatie wordt verleend.

Het verificatieproces begint wanneer een scheepvaartmaatschappij een onlinegoedkeuringsaanvraag indient op www.vimye.org, de nodige documenten uploadt en alle gevraagde documentatie aan het UNVIM overlegt. Binnen 48 uur bekijkt het UNVIM de documentatie en stuurt het een bericht aan externe partners zoals de Evacuation and Humanitarian Operations Cell van de coalitietroepen (EHOC). Het UNVIM beslist vervolgens om het vaartuig al dan niet te inspecteren op basis van zijn eigen procedure, en bekijkt onder meer tegenstrijdigheden in de ontvangen documenten, niet-aangegeven havenaanlopen, verdachte vaarbewegingen, het uitschakelen van het automatisch identificatiesysteem (AIS) voor meer dan vier uur en feedback van externe partners. Vaartuiginspecties worden ofwel uitgevoerd in de haven in de territoriale wateren, ofwel op zee in de internationale wateren.

Vervolgens wordt een goedkeuringscertificaat verstrekt of geweigerd (d.w.z. geannuleerd, afgewezen of ingetrokken). Wat vaartuigen met een goedkeuringscertificaat betreft, houdt het UNVIM via het AIS constant toezicht op hun bewegingen, waaronder de doorvaart naar het wachtgebied van de coalitie; van het wachtgebied naar de ankerplaats; alsook bewegingen van de ankerplaats naar de ligplaats om te worden gelost. Aan de volgeactiviteiten van het UNVIM komt een einde zodra de vaartuigen met een goedkeuringscertificaat, na het lossen van hun lading uit de Rode Zeehavens van Jemen wegvaren. Gedurende de hele procedure onderhoudt het UNVIM nauwe contacten met de scheepvaartmaatschappijen en de kapiteins van de vaartuigen en speelt het een cruciale rol in de aanpak van de problemen waarmee de vaartuigen op zee te maken krijgen, met inbegrip van belangenbehartiging bij de EHOC en de coalitie. Het faciliteren door het UNVIM van het hele goedkeuringsproces en permanente communicatie met de scheepvaartmaatschappijen is cruciaal om het vertrouwen van de internationale scheepvaartmaatschappijen te behouden en dus te garanderen dat de commerciële invoer ten behoeve van de meerderheid van de Jemenitische bevolking wordt voortgezet, ondanks het lopende conflict.

Het UNVIM heeft ook getracht de internationale scheepvaartgemeenschap gerust te stellen via driemaandelijke bijeenkomsten met hun vertegenwoordigers, door ervoor te zorgen dat hun moeilijkheden en problemen goed worden begrepen en aangepakt.

3. Algemene doelstellingen

Om ervoor te zorgen dat het UNVIM zijn mandaat ongehinderd kan uitvoeren, bestaat de algemene doelstelling van het stabiliseringsoptreden van de EU erin bij te dragen tot het faciliteren van een onbelemmerd vrij verkeer van handelsgoederen naar Jemen via een transparant en effectief goedkeuringsproces voor commerciële vracht bestemd voor Jemenitische havens die niet onder controle van de regering van Jemen staan. Dit omvat momenteel, overeenkomstig de overeenkomst van Stockholm, de inzet van het UNVIM in de Rode Zeehavens van Hodeidah, Salif en Ras Issa.

De specifieke doelstellingen van het stabiliseringsoptreden van de EU zijn:

- verhogen van de aanvoer van commerciële ladingen naar Jemen door het goedkeuringsproces voor commerciële vracht te versnellen en het vertrouwen van de scheepvaartmaatschappijen te herstellen;
- vergroten van het vermogen van het UNVIM om in de regio, en meer bepaald in Hodeidah, Salif en Ras Issa, personeel en middelen in te zetten, overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst van Stockholm.

Indien het mandaat of de behoeften van het UNVIM zouden veranderen op een wijze die vragen doet rijzen over de geschiktheid of relevantie van het project voor de verwezenlijking van deze doelstellingen, dient de bijdrage van de Unie dienovereenkomstig opnieuw te worden beoordeeld.

4. Beschrijving van de activiteiten

Het UNOPS zal belast zijn met de technische uitvoering van het project.

Activiteit 1: verhoging van het aantal UNVIM-personeelsleden.

Het aantal operationele personeelsleden moet in een eerste fase tot in totaal negen worden verhoogd, met de mogelijkheid om hun aantal in een later stadium verder te verhogen.

Van deze negen personeelsleden:

- worden er zeven ingezet in Hodeidah, te weten een coördinator, een adviseur Veiligheid op het terrein, een monitor, een scanneroperator, een assistent Protocol en Operaties, een assistent Lokale veiligheid en een administratief assistent in Hodeidah;
- zijn er twee monitors, van wie er een zal worden ingezet in Salif en een in Ras Issa. Deze verhoogde capaciteit zou het UNVIM in staat stellen op doeltreffende wijze in de Rode Zeehavens te opereren.

Daarnaast wordt ook ondersteunend administratief personeel (financieel medewerker, medewerker inkoop, enz.) dat nodig is voor de uitvoering van het EU-stabiliseringsoptreden, gefinancierd.

Geplande activiteiten:

- het UNOPS zal nieuwe monitors, inspecteurs en medewerkers aanwerven in overeenstemming met de regels en procedures voor aanwerving door het UNOPS;
- het UNOPS zal de EDEO vooraf informeren over vacatures.

Tijdpad: tijdens de hele looptijd van het project.

Activiteit 2: huren van een deel van de haven van Djibouti en van een kantoor in Sanaa. De Unie zal de huur van de havenfaciliteiten blijven financieren om te zorgen voor een permanente locatie voor het uitvoeren van inspecties. Daarnaast zal de Unie de huur financieren van het kantoor in Sanaa dat als tijdelijke basis dient voor het personeel van het UNVIM als verbinding van en naar Hodeidah en Djibouti.

Tijdpad: tijdens de hele looptijd van het project

Activiteit 3: aankoop van extra inspectieapparatuur. Het UNVIM zal extra inspectieapparatuur (zoals scanners) aanschaffen die nodig is voor de uitvoering van het EU-stabiliseringsoptreden. Dit zal de tijdige controle van de vaartuigen in de haven van Djibouti en in internationale wateren vergemakkelijken.

Geplande activiteiten:

- bepalen van technische specificaties (momenteel lopende);
- uitschrijven van een internationale aanbesteding volgens de aanbestedingsprocedures van het UNOPS voor leveringen, en gunnen van de opdracht;
- leveren van de apparatuur en opleiden van het betrokken personeel.

Tijdpad: maand een t.e.m. vier van het project. Op het einde van het project worden de activa afgestoten conform het contract met de Europese Commissie.

Activiteit 4: moderniseren van de beveiliging van het UNVIM. Deze activiteit zal ervoor zorgen dat de activiteiten van het UNVIM in de havens van de Rode Zee voldoen aan de passende beveiligingseisen en dat de werkzaamheden van het UNVIM naar behoren kunnen worden uitgevoerd.

Geplande activiteiten:

- bepalen van technische specificaties (momenteel lopende);
- uitschrijven van een internationale aanbesteding volgens de aanbestedingsprocedures van het UNOPS voor leveringen, en gunnen van de opdracht;
- leveren van de apparatuur en opleiden van het betrokken personeel.

Tijdpad: maand een t.e.m. vier van het project. Op het einde van het project worden de activa afgestoten conform het contract met de Europese Commissie.

Activiteit 5: Projectuitvoering. UNOPS verzorgt het toezicht op het project. Hieronder valt onder meer de vaststelling van tussentijdse doelstellingen, interne evaluaties, toezicht op overeenkomsten, en financieel beheer. Verwachte activiteiten zijn onder meer:

- inkoop van externe diensten of een overeenkomst voor speciale diensten voor technische assistentie bij de uitvoering van het project;
- financieel en contractbeheer van diensten die het UNOPS in onderaanneming aan derden geeft.

Tijdpad: de hele looptijd van het project.

5. Verwachte resultaten

Door de operationele activiteiten van het UNVIM op te voeren, worden de volgende resultaten van het project verwacht:

- verhinderen dat verboden goederen de Rode Zeehavens van Jemen binnenkomen;
- vergemakkelijken van het vrije verkeer van handelsgoederen naar de Rode Zeehavens van Jemen;
- ondersteunen van de Yemen Red Sea Ports Corporation bij het beheer en de inspecties van de exploitatie van de havens van Hodeidah, Salif en Ras Issa;
- opbouwen van vertrouwen bij de internationale scheepvaartgemeenschap door het opstellen van een transparante en efficiënte procedure voor de invoer van handelsgoederen naar de Rode Zeehavens van Jemen, ondanks het lopende conflict;
- ondersteunen van de regering van Jemen bij het voorzien in de behoeften van de bevolking aan basisproducten waaraan niet volledig is tegemoetgekomen met humanitaire hulp en lokale bronnen.

6. Geschatte looptijd

De looptijd van het project wordt geschat op 12 maanden. Er wordt een overeenkomstige bijdrageovereenkomst tussen de Commissie en het UNOPS ondertekend.

7. Zichtbaarheid van de Unie

Het feit dat UNOPS is belast met de technische uitvoering van het project zal ervoor zorgen dat de financiële steun van de Unie goed zichtbaar is, bijvoorbeeld in rapporten, evenementen of vergaderingen. Op alle UNVIM-documentatie zal een EU-vlag prijken. UNVIM/UNOPS zal zorgen voor voldoende zichtbaarheid op alle met EU-middelen aangeschafte apparatuur die niet het karakter van een verbruiksgoed heeft, onder meer door het aanbrengen van het EU-logo. Indien het tonen van dat logo de voorrechten en immunititeiten van het UNOPS of de veiligheid van zijn personeel of van de eindbegunstigden in gevaar kan brengen, zullen passende alternatieve regelingen worden getroffen.

8. Deelname van de EU aan de UNVIM-stuurgroep

De UNVIM-stuurgroep bestaat uit het Koninkrijk Saudi-Arabië (vertegenwoordigd door EHOC en het Ministerie van Defensie), de VAE, de regering van Jemen (vertegenwoordigd door een in Djibouti gevestigde UNVIM-verbindingsofficier en een vertegenwoordiger van het Ministerie van Verkeer), het UNOPS en het Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden van de VN. Net als de Verenigde Staten, Nederland en het Verenigd Koninkrijk, die als UNVIM-donor dergelijke vergaderingen bijwonen met de status van waarnemer, zal de Unie blijven deelnemen aan de maandelijkse vergaderingen van het UNVIM-stuurcomité.

9. Rapportering

UNVIM/UNOPS zal bij de EDEO een maandelijks rapport indienen over de vorderingen bij het bereiken van de projectresultaten. Deze rapporten worden gedeeld met de bevoegde Raadsinstantie.

De EDEO zal verslag uitbrengen aan de bevoegde Raadsinstantie over de maandelijkse vergaderingen van de UNVIM-stuurgroep.

UNVIM/UNOPS brengt ieder kwartaal rechtstreeks verslag uit aan de bevoegde Raadsinstantie in Brussel.

UNVIM/UNOPS dient uiterlijk zes maanden na het einde van de uitvoeringsperiode een definitief narratief verslag en financieel verslag in.
